

InfoMigjorn

Butlletí digital
sobre llengua
catalana

Núm. 1.299

Dimarts, 11 d'octubre del 2016

SUMARI

- 1 IEC ► Sobre la simplificació dels accents diacrítics en la proposta d'*Ortografia de la llengua catalana*
- 2 Raül Garcia i Aranzueque ► El català renova la gramàtica i les normes ortogràfiques
- 3 Jordi Badia i Pujol ► Diacrítics: calia? (carta oberta a la Secció Filològica)
- 4 Magí Camps ► El català perd la majoria dels accents diacrítics en la nova ortografia
- 5 F. Xavier Vila ► Algunes reflexions sobre la proposta de reforma ortogràfica anunciada per l'IEC
- 6 Gabriel Bibiloni ► La crisi dels diacrítics
- 7 Teresa Cabré ► “M'ha sorprès que la proposta dels diacrítics s'agafés com si ja fos una cosa definitiva”
- 8 Màrius Serra ► Volem, volem un dia crític
- 9 Teresa Tort ► Mameu

InfoMigjorn és un butlletí setmanal que distribueix missatges informatius relacionats amb la llengua catalana.

Elaborat i distribuït per la Xarxa de Mots

Subscripcions: <http://migjorn.cat/alta.php> Adreça de contacte: infomigjorn@migjorn.cat   @InfoMigjorn

1 Sobre la simplificació dels accents diacrítics en la proposta d'Ortografia de la llengua catalana

Institut d'Estudis Catalans, 03/10/2016

http://www.iec.cat/activitats/noticiasencera.asp?id_noticies=1769

El 29 de setembre, la Secció Filològica va presentar davant del Ple de l'IEC la proposta d'*Ortografia de la llengua catalana*, que s'ha previst que es ratificarà en la reunió del Ple del propvenient 17 de novembre i que es comercialitzarà al principi del 2017. A partir de la presentació al Ple, s'ha obert un període de comentaris durant el qual els membres de l'Institut podran opinar sobre la idoneïtat d'aquesta proposta. **L'aplicació, un cop el Ple de l'IEC l'haurà ratificat, es durà a terme progressivament durant un període de cinc anys.**

Un dels canvis que es proposen és la reducció de la llista de mots amb accent diacrític, que passaran a ser només catorze: *bé/be, déu/deu, és/es, mà/ma, més/mes, món/mon, pèl/pel, què/que, sé/se, sí/si, són/son, té/te, ús/us, vós/vos*. A més, s'escriuran sense accent diacrític els compostos i derivats dels mots que encara en conservaran, com *adeu-siau, marededeu, rodamon* o *a contrapel*.

Arran del debat que la proposta ha suscitat a la Xarxa i als mitjans de comunicació, la Secció Filològica aclareix el següent:

- L'ortografia és una qüestió del discurs escrit. No afecta la llengua oral, tot i que pot contribuir a facilitar la lectura i la pronunciació.
- L'accent diacrític és un fet d'ortografia, no un fet de llengua. El nombre de diacrítics no determina ni la riquesa ni la genuïnitat del català. De fet, tenen accents diacrítics moltíssimes llengües, mentre que moltes altres no en tenen cap.
- La simplificació dels diacrítics afavoreix l'aprenentatge de l'ortografia, no l'aprenentatge de la llengua.
- Una bona part de l'ortografia és arbitrària; una altra part obeeix a raons etimològiques. Per això mateix, no sembla adequat comparar l'accent diacrític amb la *h* o la *ela* geminada, atès que l'accent diacrític no és etimològic.
- La quantitat de diacrítics en els mots catalans s'havia multiplicat de l'època de Pompeu Fabra ençà: d'una cinquantena a més de cent cinquanta. Els diacrítics compleixen la funció de desambiguar el sentit d'un mot o facilitar-ne la lectura als qui no són parlants nadius, però la major part dels accents diacrítics dels mots catalans actuals no feien aquest paper ara com ara.

– La tria dels mots que conserven l'accent diacrític, tots monosíl·labs, obeeix a raons diferents perquè ha estat fruit d'intensos debats per a arribar a un consens: el criteri que descriu la major part dels casos és l'alternança entre un mot lèxic i un mot gramatical àton (*són-son; mà-ma; és-es*). Tot i això, hi ha dos casos que són excepció en aquesta regla: *déu/deu* i *bé/be*, tots dos explicats per la seva freqüència d'ús. El criteri anterior es podria aplicar a altres parelles de mots —sa (adjectiu i pronom), *lent* (adjectiu i nom), *vol* (nom i verb), etc.—, casos que no s'han considerat perquè ja no duïen cap accent diacrític que els diferenciï.

– Si la simplificació dels diacrítics pogués ser un problema greu, com ens ho faríem per no confondre *soc* (basar) i *soc* (calçat), ambdós sense accent, amb el verb *sóc*? I com distingiríem *deu* (nombre) de *deu* (doll d'aigua)? D'altra banda, per què hem de reclamar un accent diacrític per a *vénen* (de venir) i no per a *venien*, si també conflueix amb l'imperfet del verb *vendre*? I per què no hauríem de fer el mateix entre *venia* (*jo venia*) i *venia* (*ell o ella venia*)?

– La comunicació no es fa per mitjà de paraules soltes, sinó de frases en les quals les paraules tenen un context sintàctic i semàntic. Per això, l'ambigüitat dels mots no es resol fora de context, sinó quan els mots es troben dins de frases i enunciats. Així, per exemple, la frase «Venem de França» no és ambigua, perquè no té res a veure amb l'estructura en què apareix el verb *vendre*: «Venim d'algun lloc» i «Venem alguna cosa».

– És cert que l'ambigüitat es pot donar en contextos fora de discurs: si trobem un rètol on diu «Institut Català del Sol», no podem saber d'entrada si es tracta d'un institut dedicat a l'estudi de l'astre o de la terra que trepitgem. Ara bé, en discurs comunicatiu, el mot *sol* no és ambigu («El sol és una font d'energia»; «El sol d'aquesta comarca és molt ric per al conreu de verdura»). També hi pot haver ambigüitat semàntica quan dues unitats apareixen en el mateix lloc d'una cadena sintàctica i poden compartir el mateix context semàntic i comunicatiu. Perquè això s'esdevingui, d'entrada han de ser de la mateixa categoria gramatical. Entre *riu* (de *riure*) i *riu* (nom) hi pot haver confusió? I entre *nét* (nom) i *net* (adjectiu)?

Una de les raons fonamentals per a editar l'*Ortografia de la llengua catalana* és la dispersió de materials que formen la normativa ortogràfica vigent. D'aquesta manera, s'aplegaran en un sol tractat l'ortografia fundacional, les rectificacions que hi va fer el mateix Fabra, els retocs introduïts després de Fabra i la legislació ortogràfica de la Secció Filològica d'ençà del 1984.

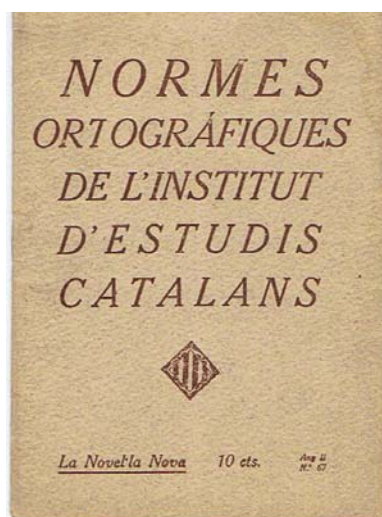
El dia 3 de novembre, la Secció Filològica tindrà una reunió amb els responsables d'organismes relacionats amb la llengua per a informar-los directament de la proposta i de l'aplicació que convindrà fer.

2 El català renova la gramàtica i les normes ortogràfiques

Raül Garcia i Aranzueque

El Punt Avui, 29/09/2016

<http://www.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/1008414-el-catala-renova-la-gramatica-i-les-normes-ortografiques.html>

La llengua catalana evoluciona ràpidament a través dels seus parlants i dels canvis de la societat, però la gramàtica i l'ortografia no ho fan al mateix ritme. La Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), l'autoritat en matèria de llengua, fa temps que està treballant per posar-les al dia i ahir va ratificar en el ple la nova gramàtica i va presentar la nova ortografia.

La tasca va començar el 1992, any en què es va decidir que ja era hora de renovar la *Gramàtica catalana* de Pompeu Fabra, del 1918. “Calia una gramàtica que respongués als canvis que hi ha hagut, derivats de l'existència de nous mitjans de comunicació, de l'extensió de l'escolarització en català...”, explica Vicent Pitarch, membre de la Secció Filològica i de la Comissió de Gramàtica, que recorda que no va ser fins a l'any 1995 que es va publicar la primera edició del *Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans* (DIEC), que va actualitzar el clàssic diccionari de Pompeu Fabra.

Pitarch admet que tant la nova gramàtica com les noves normes ortogràfiques mantenen la base de Fabra. Ara, però, “es passa de l'obra d'una persona a una de corporativa que recull la riquesa de la varietat de la llengua, el nou context i els avenços en lingüística que s'han fet a Europa”, explica Pitarch.

Es tracta, afegeix el membre de la Secció Filològica de l'IEC, d'una “obra de molta profunditat i molt inclusiva” que s'ha dut a terme amb “molta participació exterior” com ara la de les universitats d'arreu del territori de parla catalana.

Una altra de les característiques de la nova gramàtica és que passarà de ser purament “prescriptiva”, és a dir, de dictaminar què és correcte i què no ho és, a “especificar la idoneïtat” d’una paraula o expressió, “segons el seu ús”, per exemple, si el registre és formal o col·loquial o si és més propi de la llengua oral o de l’escrita.

El canvi més destacat en l’ortografia és la reducció a només catorze –de les prop de 150 que hi ha al DIEC– del nombre de paraules que duren accent diacrític, el que serveix per distingir un mot d’un altre. Aquest és el cas, per exemple, de *bé/be* i de *món/mon*.

La nova gramàtica, que té caràcter normatiu, arribarà a les llibreries el 23 de novembre, mentre que l’ortografia està previst que es ratifiqui el 17 de novembre i que es comercialitzi a principis de l’any que ve.

Els principals canvis en l’ortografia

- Reducció del nombre de paraules amb accent diacrític
Només mantindran l’accent diacrític catorze paraules monosil·làbiques.
- Ús del guionet en alguns mots compostos prefixats
Es relaxa la norma que tendia a eliminar els guionets. En duren paraules com ‘ex-directora general’ i ‘déu-n’hi-do’.
- Supressió de la dièresi en els derivats cultes acabats en *-al*
Fluidal, laical, helicoidal i *trapezoidal* en són alguns exemples.
- Introducció de ‘rr’ quan el so [r] apareix entre vocals precedit d’un prefix o d’un radical
Aquest és el cas d’*arrítmia, corresponsable* i *erradicar*.
- Accentuació de les formes baleàriques de la primera persona del singular del present d’indicatiu d’alguns verbs
En són alguns exemples *anomèn, confés* i *destròs*.
- Noves entrades
S’incorporen mots com *aiatol·là, blog, cànnabis, fitnes, gòspel, gruyère, antisistema, contrarellotge* i *sensesostre*.

Vegeu també, del mateix autor, [“L’accent diacrític dóna joc”](#) (*El Punt Avui*, 01/10/2016) i, de Manuel Cuyàs, [“Els diacrítics”](#) (*El Punt Avui*, 01/10/2016).

3 Diacrítics: calia? (carta oberta a la Secció Filològica)

Jordi Badia i Pujol

VilaWeb, 01/10/2016

<http://blocs.mesvilaweb.cat/ttort/?p=269148>

Benvolguts membres de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans:

Després de la controvèrsia pública que ha desfermat la [proposta de canvis ortogràfics del IEC](#), la primera cosa que em demano és aquesta: calia? Vull dir: la gent els demanava, aquests canvis? Hi havia un clam dels professors de secundària, correctors, periodistes, escriptors, administratius, advocats..., de la gent que fa servir la llengua escrita habitualment, perquè l'acadèmia fes aquestes modificacions? Crec que no. Altrament, ho hauríem vist, ho hauríem llegit.

La simplicitat

Una de les raons que s'han fet públiques és que s'havia de simplificar l'ortografia perquè fos més fàcil d'estudiar-la. Això em fa demanar, respectuosament, en qui s'ha assessorat el grup promotor dels canvis. Quins professors de llengua han arribat a la conclusió que calia suprimir l'accent de *vénen* (o el de *ròssa*!) per a simplificar la vida dels aprenents de la llengua? Hi ha cap professor que torturi els alumnes fent-los memoritzar la llista de 150 diacrítics? (Igualment: hi ha cap professor que faci aprendre el quadre de combinacions pronominals binàries?) He fet de professor de secundària molts anys i no conec ningú que ho fes. Ningú.

Diguem-ho clar: l'ortografia és un trencacolls per a alguns alumnes, no pas per a tots. Però és que també ho és per a alguns professors, i suposo que per a alguns professors que examinen professors, i potser fins i tot per a alguns professors universitaris... Ara, si hom volia aplanar el camí als alumnes (i no alumnes) que tenen dificultats per a entendre's amb l'ortografia, calia suprimir tots els accents, per exemple. És de sentit comú. I si algú no s'ho creu només ha d'entrar en una aula d'institut: un alumne incapaç d'aprendre's que *dóna* duu accent probablement també és incapaç d'entendre quina és la síl·laba tònica d'un mot. I, si supera aquest escull, faltarà que hi pari atenció, que s'aprengui les normes d'accentuació i que les apliqui quan redacti un text. Potser ens falta saber ensenyar ortografia i no pas eliminar accents. Potser hem d'escoltar més els experts en didàctica de la llengua (en tenim de molt bons), abans de prendre decisions que poden semblar precipitades o capritxoses.

La coherència

Tanmateix, suposant que l'ortografia catalana enclogui una dificultat d'aprenentatge i que calgués passar el raor pels diacrítics, per què es proposa d'eliminar els que es fan servir més poc? Que eliminem *sègle* o *cóm* no li fa ni fred ni calor, a l'alumne. Probablement no sap ni què és, un *cóm*. Aquests accents no feien nosa a ningú. Si cal simplificar, si cal facilitar l'aprenentatge i estalviar esforç... per què no eliminem els accents de *més* i *d'és*, que són els que motiven més faltes (indubtablement)? Escriuríem «un mes mes tard» i faria lleig, i tant. Però no farà lleig escriure «una dona dona cops»? Hi torno: un alumne que no ha après que el verb *dóna* va amb accent, sap que la forma *és* és un verb i la forma *es*, un pronom? Ho sabrà escriure bé, d'ara endavant, gràcies a la reforma?

A banda aquesta contradicció inicial, no entenc a què respon la tria. Per què no es manté l'accent de *vénen* (del verb *venir*) si la parella és un altre verb (*venen*)? Per què, del verb *ésser*, se'n salva *són* (que s'oposa al substantiu *son*) i no se'n salva *sóc* (que s'oposa al substantiu *soc*, amb dos significats)? Qui ho diu que hi ha més confusió entre *món/mon* (binomi mantingut) que no entre *ós/os* (eliminat)? Per què se suprimeix l'accent de *mòlt* i no el de *pèl*? Hi ha ningú que hagi comprovat que a les escoles i instituts els alumnes s'equivoquen més quan han d'escriure *mòlt* que no pas quan han d'escriure *pèl*? Ho podem provar científicament? Em costa molt de creure.

(Un altre dia podem parlar de la resta de canvis: per què *arrítmia* sí i *assimètric* no? Quin criteri ha guiat aquests altres canvis?)

La utilitat

A la «Nota introductòria» que precedeix la proposta dels canvis, es diu que s'han mantingut aquests catorze diacrítics «per tal d'evitar, sobretot, males lectures amb la confusió entre elements gramaticals tòpics i àtons». Però si la raó és ajudar a llegir bé, com és que es defensa que 'el context ja aclareix el significat'? I si la raó és aquesta, per què no s'ha mantingut la diferència entre *véns* i *vens*, dues formes verbals amb pronúncia diferent en la major part de dialectes? O bé la diferència entre *dóna* i *dona* i tantes més?

El periodista Manuel Cuyàs deia una cosa molt assenyada: els diacrítics van ser pensats justament per a facilitar la lectura i l'aprenentatge, per a fer del català una llengua més precisa, més clara, per a evitar (unes quantes) ambigüitats. En català tenim una frase feta molt genuïna: «fer més nosa que servei». Doncs crec que els diacrítics tenen la virtut inversa: fan més servei que no pas nosa.

La llibertat d'aplicació

Si començo una novel·la amb la frase «Al peu de l'arbre hi havia un os», el lector no sabrà de què parlo. No ho sabrà fins que no li indiqui si és un os o és un ós. Però no ens hem d'amoïnar, perquè la proposta del IEC va acompanyada d'unes condicions d'aplicació: 'Es contempla [sic] l'ús potestatiu de l'accent diacrític en paraules homògrafes no recollides en la llista, sempre que, a criteri de l'usuari, es pugui donar lloc a ambigüitats.' Ho he entès bé? Puc començar la novel·la posant un accent a ós i, al paràgraf següent, quan ja no hi hagi ambigüitat, llevar-ne l'accent i tornar-me a encarrilar en la norma? Encara més: puc 'inventar-me' diacrítics? Puc diferenciar *tens* (adjectiu) de *tens* (verb) si em fa l'efecte que el context ho reclama? I puc posar l'accent a la forma que em sembli (*téns* o *tèns*)? No ho trobo seriós.

Les conseqüències

Bé, no us vull cansar. Per anar acabant, voldria saber si la Secció Filològica ha parlat amb l'Acadèmia Valenciana de la Llengua sobre tots aquests canvis. Ho dic perquè fa molt poc que es va presentar [el Diccionari Normatiu en paper](#), on els óssos duen accent, com els *cóms* i els *sécs*; on es conjuguen els verbs *venir*, *donar* i *fer* seguint les normes vigents (compte: la forma del passat *féu* –eliminada– és molt habitual al País Valencià). I, per una altra banda, s'hi avenen les universitats, amb aquests canvis? S'hi avé la Universitat de les Illes Balears, l'[autoritat lingüística](#) a les Illes Balears i Pitiüses? Tot plegat no serà una barreira que ens hauríem pogut estalviar?

I encara una darrera consideració: cada reforma ortogràfica fa obsolets els llibres que s'han publicat fins llavors. Això va passar quan es va eliminar, per exemple, el guionet de «ex-director» (per bé que ara el recuperem en part: escriure 'exdirector', però haurem d'escriure 'ex-director general'...). La qüestió és: s'ha mesurat l'abast *històric* d'aquest canvi? S'ha pensat en la quantitat de llibres que seran antiquats de cop i volta? Pagava realment la pena?

No sé acabar de cap més manera que tornant a citar la «Nota introductòria» (la negreta és meva): 'En la redacció d'aquesta nova ortografia, la Secció Filològica ha volgut mantenir **la seva tradicional actitud de prudència** en qüestions ortogràfiques i de respecte per l'ortografia fundacional.'

De moment, no tinc més qüestions.

Vegeu també, del mateix autor, "[L'Institut d'Estudis Catalans prepara canvis de les normes ortogràfiques](#)" (*VilaWeb*, 28/09/2016) i "[És de debò que hi ha cent cinquanta diacrítics?](#)" (*VilaWeb*, 09/10/2016)

4 El català perd la majoria dels accents diacrítics en la nova ortografia

Magí Camps

La Vanguardia, 01/10/2016

<http://www.lavanguardia.com/cultura/20161001/41699615203/diacritics-iec-ortografia.html>

Que cada catalanoparlant és un lingüista va quedar demostrat novament ahir quan es van fer públiques algunes de les modificacions ortogràfiques que té previstes fer l'Institut d'Estudis Catalans (IEC). Coincidint amb el dia internacional de la Traducció, les xarxes socials, especialment Twitter, es van encendre amb la notícia que la nova ortografia eliminaria de soca-rel més de 130 accents diacrítics, aquelles titlles que ajuden a distingir *bé* (correcte) i *be* (xai). De 150 paraules amb diacrític que hi ha ara al diccionari de l'IEC, només catorze el mantindran. Gràcies a Déu, *déu* i *món* el conserven, però no els seus derivats: *adeu*, *marededeu*, *rodamon*.

Aquests són els catorze parells de mots: *bé/be*, *déu/deu*, *és/es*, *mà/ma*, *més/mes*, *món/mon*, *pèl/pel*, *què/que*, *sé/se*, *sí/si*, *són/son*, *té/te*, *ús/us*, *vós/vos*. I no n'hi ha més, tampoc els seus derivats.

La llista és curta i Teresa Cabré, la presidenta de la Secció Filològica, ho raona així: “La simplificació que hem fet facilitarà l'aprenentatge dels estudiants”. I què passa amb tots els parlants que han après a escriure amb les normes vigents fins ara? Cabré treu importància a les persones que han interioritzat els diacrítics actuals i considera que no passa res si continuen escrivint *dóna* o *móra* amb accent. “Les reformes ortogràfiques no són mai automàtiques: necessiten uns anys perquè les persones les aprenguin i les interioritzin”, matisa la presidenta.

El seu antecessor, Isidor Marí, va posar fil a l'agulla en la reforma ortogràfica arran dels treballs de la nova gramàtica. Marí i el seu equip van considerar que, si es feia l'actualització de la gramàtica, semblava evident que havia d'anar acompanyada també d'una reforma ortogràfica.

“Pompeu Fabra ja ho deia, que s'havia de simplificar l'ortografia”, subratlla Cabré, i afegeix: “La reforma que hem acordat no simplifica la llengua, simplifica l'ortografia. I no cal escandalitzar-se tant, perquè les normes ortogràfiques de qualsevol llengua tenen una part d'arbitrarietat. Fabra va fixar una cinquantena de paraules amb diacrític. Des d'aleshores, la proliferació ha estat desmesurada (s'ha triplicat) i en molts casos la diferenciació que s'ha volgut fer no estava justificada, era òbvia”. Cabré ho exemplifica així: “Tenim l'adverbi *més* amb diacrític i

el pronom *mes* (*mes germanes*) i el substantiu *mes* (*mes de novembre*) sense. Què hauríem de fer, inventar un altre accent diacrític diferent?”.

Però hi ha més novetats. Per exemple, escriurem doble erra en alguns mots prefixats i compostos que fins ara només en duïen una: *arítmia* esdevé *arrítmia*; *coresponsable* passa a ser *corresponsable*; *eradicar* s'escriurà *erradicar*. També passarà amb els radicals grecs: *cefaloraquidi* esdevé *cefalorraquidi*, i *otoringòleg*, *otorrinoringòleg*.

L'ús del guionet també es modifica i així s'escriuran aglutinats i sense guionet *un sensepapers* i *a matadegolla*, i aglutinats i amb guionet *déu-n'hi-do* i *déu-n'hi-doret*. Se suprimeix la dièresi en els derivats cultes acabats en *-al*, com *fluidal*, *laical*, *helicoidal* o *trapezoidal*.

També hi ha entrades noves: *aiatol·là*, *blog*, *cànnabis*; s'han fixat alguns neologismes i manlleus que encara no són al DIEC: *fitnes*, *gòspel*, *gruyère*, *off the record*; i compostos i derivats com *antisistema*, *contrarellotge*.

Malgrat el rebombori crític amb els canvis, també hi ha experts que consideren que la reforma es queda curta. La presidenta de la Filològica respon que “a la secció hi ha moltes sensibilitats i cal trobar-hi l'equilibri. Sí que és cert que algunes veus demanaven més modificacions, mentre que unes altres no s'haurien mogut d'on érem”. Cabré també considera que amb aquesta reforma l'ortografia ha de quedar aturada durant un període de temps important, perquè “l'ortografia estabilitza i no la podem estar tocant cada dos per tres”.

Vegeu també [“L'ortografia catalana es renova: la supressió de diacrítics aixeca polsequera”](#), de Gustau Nerín (*El Nacional*, 30/09/2016), i [“Hem trobat un os d'os”](#), d'Ernest Alós (*El Periódico de Catalunya*, 30/09/2016)

5 Algunes reflexions sobre la proposta de reforma ortogràfica anunciada per l'IEC

F. Xavier Vila

Blog *Amb certa calma. Qüestions de llengua i societat*, 02/10/2016

<http://slcat.blogspot.com.es/2016/10/algunes-reflexions-sobre-la-proposta-de.html>

L'ortografia és una convenció social amb impacte en la vida quotidiana de pràcticament tothom, des dels individus fins a les institucions oficials. Com a tal, hauria de combinar almenys dos principis: l'*eficiència*, per facilitar al màxim

l'aprenentatge i la comunicació (escrita), i l'*estabilitat*, per evitar els costos gratuïts que generen els canvis innecessaris. Cal tenir present que l'ortografia és un capital cultural summament valorat en molts àmbits socials (no pas en tots, però!) i per tant un element de classificació social.

Partint d'aquests dos principis, les [reformes proposades per la Secció Filològica](#) pretenen reduir les dificultats a l'hora d'aprendre la normativa del català i tenen un cost molt reduït. Jo, per exemple, no he escrit mai de la vida les paraules *cóm*, *sègle*, *tòt*, i sempre he pronunciat la paraula *móra* amb o oberta. De fet, normalment només topo amb la majoria de mots amb diacrític el dia que em toca explicar-ne la llista a classe... Per tant, intueixo que suprimir aquests diacrítics reduirà una mica l'esforç cognitiu d'aprendre a escriure en català, la qual cosa em sembla perfecta.

Dit això, com que la normativa lingüística es basa en el consens social, en un context democràtic qualsevol canvi que s'hi introdueixi requereix guanyar-se la voluntat dels usuaris. La llengua és un tema sensible que desperta passions en amplis sectors socials, i el nombre d'usuaris prou formats per tenir criteri propi en temes de normativa és ampli i va molt més enllà dels acadèmics. Per tant, si hom vol que una reforma assoleixi les seves fites, resulta imprescindible estar en disposició d'argumentar sòlidament –si convé, amb dades quantitatives a la mà– per què és necessari cadascun dels canvis, i acceptar un període de debat públic real en cas que hi hagi discrepàncies. Jo no entraré a fons en el debat dels detalls, però ja hi ha veus que han apuntat la incoherència de suprimir el diacrític de *sóc* però no pas de *són*, mentre d'altres suggereixen que parelles com *ós/os* són gramaticalment i semànticament massa properes per evitar casos d'ambigüïtat. Jo mateix he topat avui amb la frase “Aquest matí els comerciants venen lentament” que, sincerament, no puc desambiguar sense el doblet *vénen/venen* per més que faci ús del context.

Ras i curt, la direcció dels canvis –que són molt modestos, no ho oblidem– em sembla correcta però potser se'n podrien discutir alguns detalls. En aquest sentit, la reforma anunciada només és una proposta, i això hauria de permetre acabar de polir-la tant com convingui. Tanmateix, no puc deixar d'expressar certa sorpresa en llegir, a la pàgina web de l'Institut:

“A partir de la presentació al Ple, s'obre un període de comentaris per part dels membres de l'Institut. L'aplicació, un cop el Ple de l'IEC l'hagi ratificat, es farà al llarg d'un període de cinc anys.”

Ja m'imagino que els membres de l'IEC seran sensibles al debat públic i faran per manera de transmetre'l al Ple, però, francament, tenint en compte que el

comú dels mortals acaben d'assabentar-se de la proposta, ¿tant costava anunciar que s'obria un període d'exposició pública que permetés recollir el parer dels usuaris en general? No cal dir que la posició dels especialistes és crucial en casos com aquest, però en una societat madura i democràtica com la nostra, la participació ciutadana probablement ajudaria a difondre els arguments que donen suport a la proposta i evitarien la sensació d'imposició unilateral. No està de més recordar que en les darreres dècades han fracassat sengles reformes ortogràfiques del francès i de l'alemany, i que en català mateix, la reforma del guionet que va impulsar l'IEC ha deixat ferides que continuen obertes.

El català és una llengua minoritzada que necessita esdevenir punt d'unió i vehicle d'entusiasme, no pas de dissensions, almenys quan siguin evitables. Permetre la participació en temes com aquest és probable que ajudin a reforçar-ne l'adhesió i, al capdavall, és aquesta adhesió la que en permetrà la supervivència.

Vegeu també els articles d'Albert Pla Nualart [“Una reforma ben orientada però mal comunicada”](#) (Ara, 30/09/2016) i [“El vesper dels diacrítics: matisacions substancials”](#) (Ara, 07/10/2016),

6 La crisi dels diacrítics

Gabriel Bibiloni

El blog de Gabriel Bibiloni, 03/10/2016

<http://bibiloni.cat/blog/?p=2444>

M'havia proposat de no dir gaire cosa sobre els canvis ortogràfics promoguts per la Secció Filològica, però són tants els qui m'han demanat la meva opinió que acabaré fent-ne un post en aquest blog, especialment sobre el que sembla que és el tema estel·lar: els accents diacrítics. M'hi empeny, a més, el fet que els quatre tweets que he pogut llançar són insuficients per a expressar aquella opinió i es presten a possibles imcomprensions. Serà una relativa presa de posició, encara que no diré res de nou, vist que són tantes i diverses les coses que s'han dit aquests dies.

La reacció extraordinària que s'ha produït, a voltes visceral, mostra que els canvis ortogràfics sempre són problemàtics. L'ortografia és la part més visible de la llengua, si es pot considerar part de la llengua, i quan ens en canvien algun punt sembla que ens canvien la llengua. L'ortografia, a més, és la part més

convencional de la llengua; una convenció social fortament fixada i compartida. En rigor les acadèmies —o organismes equiparables— controlen bàsicament l'ortografia i en decreten canvis que solen ser de compliment obligat a l'administració i l'educació. Per contra, els altres aspectes de la llengua —o, si voleu, la mateixa llengua— els controla en bona mesura la mateixa societat al marge de les acadèmies. No tant potser en el cas català, en què un patriotisme forçat per la situació de subordinació genera un desig d'autoritat lingüística i un bon grau de fidelitat a aquesta autoritat. Tot això explica el rebombori que s'ha muntat amb uns petits retocs ortogràfics i la tranquil·litat general davant el fet que ja fa uns quants segles que el català, la llengua de veritat, es converteix progressivament en una trista còpia de l'espanyol. Una tranquil·litat que es pot fer extensiva a acadèmics i controladors de la llengua pública.

La justificació que s'ha donat de la petita reforma és la facilitació de l'aprenentatge de l'ortografia. Primer error. Els recursos lingüístics no han de ser fàcils sinó útils. I si costa d'aprendre'ls no passa res. També costa d'aprendre les /geminades, les *h*, els pronoms febles, la morfologia verbal, les taules de multiplicar, la història medieval i tantes altres coses que no podem renunciar a aprendre. Les normes lingüístiques no s'han de modificar perquè siguin més fàcils d'aprendre sinó en tot cas per altres raons més convincents, que n'hi pot haver.

Segurament era recomanable de revisar els accents diacrítics, ara o en un altre moment. Perquè el sistema que hi havia, establert fa molts anys i amb més pressa que rigor (també comprensiblement), no era perfecte. Un punt central del debat és la utilitat i la necessitat dels diacrítics. No hi ha dubte que tenen una utilitat, però s'ha de relativitzar. Tal com s'ha dit a bastament, el context, sintàctic i situacional, és un poderós desambiguador, un factor que desfà possibles confusions, si bé la potència desambiguadora també és limitada i no absoluta. En algunes situacions un diacrític pot ser un ajut estimable, com ho pot ser una majúscula diacrítica (*Govern/govern*). El que s'ha de fer és valorar reposadament en cada cas la utilitat o la necessitat d'aquests recursos. Aquests dies hem pogut veure grans exercicis d'imaginació i de creació lingüístiques. D'una banda, els defensors dels diacrítics, per a defensar les seves posicions, ens han obsequiat amb un gavadal de frases, la major part de producció altament improbable, en què compareixen parelles de mots homògrafs amb accent diacrític i sense; frases que, tanmateix, sense els accents es poden llegir i entendre perfectament. I, d'altra banda, contraris als diacrítics ens han remarcat un fet rellevant: a la llengua hi ha una muntanya de paraules homògrafes que no han portat mai diacrític ni hom n'ha sentit mai la necessitat. Aquí hi ha uns fets que

són més hàbit i rutina que una altra cosa. El que potser era recomanable, doncs, no era una simplificació per a fer l'ortografia més fàcil sinó, en tot cas, una racionalització per a tenir una ortografia millor.

El punt crític és la manera com s'ha fet aquesta suposada racionalització. Amb quins criteris s'han salvat catorze mots coronats amb diacrítics i no una quantitat més gran o més petita, i per què aquests i no uns altres. En un [comunicat](#) d'avui mateix la Secció Filològica dóna (o dona) explicacions sobre la seva decisió, però no convenç. En aquest text ens diuen —i és ben ver i és un element important— que l'ambigüitat pot aparèixer sobretot quan dos mots són de la mateixa categoria gramatical (*el sol* i *el sòl*, tots dos substantius), però no sol aparèixer quan els dos mots són de categories gramaticals diferents (*nét*, substantiu, i *net*, adjectiu). Doncs bé, més amunt, en el mateix comunicat, ens havien dit que el criteri seguit per a conservar els diacrítics és «l'alternança entre un mot lèxic i un mot gramatical àton (*són-son*; *mà-ma*; *és-es*)». Amb les excepcions de *déu/deu* i *bél/be*. És a dir, desapareix l'accent en aquells casos en què podria desfer alguna ambigüitat i es conserva l'accent en alguns casos en què pràcticament no serveix per a res. Una contradicció flagrant. Hi ha més probabilitat de produir-se alguna confusió amb *bóta* i *bota*, *móra* i *mora*, *ós* i *os*, *véns* i *vens*, *vénen* i *venen*, que amb paraules que conservaran l'accent. Algú pensa que *mà* es pot confondre amb el possessiu àton *ma* o que *són* és més necessari que *sóc*?

7 Teresa Cabré: “M’ha sorprès que la proposta dels diacrítics s’agafés com si ja fos una cosa definitiva”

Entrevista per **Jordi Badia i Pujol** i **Pere Cardús**

VilaWeb, 04/10/2016

La versió que reproduïm aquí és un resum de l’entrevista; [consulteu-la completa aquí](#).

La [proposta de reforma ortogràfica](#) de l’Institut d’Estudis Catalans (IEC) va traspasar la setmana passada les parets històriques de la Casa de Convalescència, al Raval de Barcelona, per esclatar en un debat inusual a les xarxes i als mitjans de comunicació. La desaparició de bona part dels accents diacrítics establerts per Pompeu Fabra motivava primordialment el debat. Parlem amb Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica del IEC, per demanar-li les raons dels canvis proposats. I ho aprofitem per saber com serà la gramàtica que és a punt d’editar-se, quins altres projectes té en curs l’acadèmia i com pot actuar per a frenar el deteriorament del català, especialment en àmbits com l’ensenyament i els mitjans de comunicació. També volem saber quina creu que ha de ser la condició de la llengua catalana en una Catalunya independent. I fins i tot ens comenta què pensa sobre el desdoblament de gènere.

—D’on sorgeix la idea de la reforma ortogràfica?

—Ja fa anys, quan Isidor Marí era president de la Secció Filològica, es va veure convenient de tornar a estudiar tot d’elements d’ortografia. Des de l’any 1913 no s’havia fet cap reforma ortogràfica, sinó només afegitons, i calia repensar-la tota. Aquesta ortografia havia de formar part de la nova gramàtica, però es va creure convenient que s’aplegués a part. Es va crear un grup exprés que va començar a treballar-hi. En primer lloc volíem atendre allò que se’ns havia demanat des de fora, que no incloïa pas els diacrítics, sinó, per exemple, la reduplicació de consonants en casos com ara *eradícar*; o bé el guionet —que ja va portar polèmica en el seu moment—, quan afectava tot un sintagma, etc.

—I els diacrítics...

—Sí, s’hi va voler afegir una revisió dels diacrítics. La pregunta que es va fer el grup d’ortografia devia ser: ‘Hi ha racionalitat en els criteris sobre l’accent diacrític?’ I es van adonar que des del moment que Fabra va establir les paraules amb diacrític, que eren una cinquantena, fins ara s’havia anat descontrolant, fins al punt que havien passat a més de cent cinquanta paraules. Una de les causes d’aquesta proliferació és que tots els derivats de mots amb diacrític l’anaven heretant, de manera que la pilota es feia cada vegada més grossa.

Però per una altra banda es van adonar que, en la majoria de casos, el diacrític no complia la funció de desambiguar, ja fos per a determinar a quina paraula en referim, ja fos per a determinar de quin sentit es tracta. Des del primer moment vam acordar que s'havia de treballar en la simplificació del diacrític.

—**I amb quins criteris es va establir la llista?**

—Es va partir de la llista existent amb l'objectiu de limitar-los i, doncs, amb el benentès que no se n'hi podien afegir, encara que fossin paraules que els haurien hagut de dur i no els duien. Per exemple, *sa*: per què no duu diacrític? Ens hem guiat pel sentit comú. El criteri que permet agrupar la majoria d'aquests catorze casos és l'oposició d'una paraula gramatical àtona enfront d'un mot lèxic tònic. Per exemple, *es* i *és*, o bé *mon* i *món*. Hi ha dues excepcions: *déu* i *bé*, d'ús molt freqüent. I després hi ha *sí-si* per a diferenciar l'adverbi afirmatiu de la conjunció condicional perquè, com que també hi ha el *si* nota musical, això s'embolica. Resumint: mots monosil·làbics i oposició entre tonicitat i atonicitat són els criteris que expliquen la gran majoria dels mots que formen la llista. Una possibilitat hauria estat suprimir tots els diacrítics perquè no complien la funció pretesa: és a dir, en el context les ambigüitats es desfan com un terròs de sucre en aigua. En aquestes frases que han sortit a la xarxa, com *la dona dona* o *el net net*, crec que no s'hi confondria ningú. El parlant no en fa mai, d'ambigüitats; és l'oient, si de cas, que les té.

—**Hi ha consens, doncs, dins la Secció Filològica?**

—Naturalment. A la Secció Filològica les decisions es prenen per aclamació o per consens. I si el consens significa que l'acord és només del 52%, del 60% o fins i tot del 70%, normalment la decisió no es pren.

—**L'esclat que hi ha hagut a Twitter pot servir per a recollir-ne aportacions o bé ja és una decisió tancada?**

—Això és una proposta. A mi m'ha sorprès que es donés com si fos una cosa definitiva. És una proposta al ple de l'Institut, que l'ha d'aprovar el mes de novembre. Els membres de l'Institut tenen un mes per a enviar comentaris. Ara, les aportacions ha de ser substancials i pertinents. I han d'anar en la línia de la simplificació, que és un criteri de Fabra. Perquè Fabra deia que, així com en cas de dubtes lèxics calia mirar l'etimologia, en qüestions de complexitat gramàtica, el millor és tendir cap a la simplicitat.

—**Hi ha més reformes previstes?**

—No. Quan promoum una reforma ortogràfica s'ha de ser molt cautelós. Hem deixat cinc anys perquè ens hi anem acostumant. Si es determina que la nova ortografia va guanyant prestigi social, que és recollida pels llibres de text, etcè-

tera, després dels cinc anys es proposarà que la nova norma ja sigui la nova ortografia. Ara, si és un fracàs tan gran que cap mestre ni cap escriptor ni els mitjans de comunicació no la fa servir, aleshores parlem-ne. Tampoc no es tracta d'imposar res amb un embut.

—**L'Institut ha parlat amb escriptors, correctors, traductors... abans d'emprendre la reforma?**

—Fins ara l'Institut no ha tingut canals de comunicació directes amb els col·lectius coresponsables de la fixació de l'estàndard. Fa dos anys vam engegar l'Acadèmia Oberta als mitjans de comunicació i ara hem engegat l'Acadèmia Oberta als ensenyants (a les Illes ja funciona i al Principat tot just comença). I el 2017 tenim previst d'obrir l'Acadèmia Oberta a traductors, correctors i escriptors. En l'Acadèmia Oberta als lingüistes dels mitjans de comunicació, és clar que hem parlat de l'ortografia, ja abans de sortir als mitjans de comunicació. I va semblar que anava en una línia bastant adequada. Si no m'erro, alguns mitjans de comunicació no han presentat la reforma ortogràfica amb una oposició frontal. Suposo que és perquè deuen compartir aquesta línia. Crec que l'Acadèmia Oberta hi pot haver contribuït. Als docents, també els n'hem parlat, però amb molta més cautela, perquè encara no havíem presentat la proposta al ple. A més, dins la Secció Filològica hi ha escriptors, com ara Jaume Cabré, Josep Piera, Josep Vallverdú..., que han aprovat la proposta.

—**L'Institut d'Estudis Catalans té bona relació amb les autoritats lingüístiques de les Illes i del País Valencià?**

—Tenim una relació molt fluida amb la Universitat de les Illes Balears i també amb la nova Direcció General de Política Lingüística del govern balear. Gràcies a l'ajuda inestimable del govern balear vam poder fer sessions amb docents per a explicar-los les novetats de la gramàtica i l'ortografia. Pel que fa al País Valencià, l'Institut té un acord plenari pel qual de moment no hi ha relacions formals amb l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. Però ara l'Institut estudia amb quina estratègia ha d'actuar amb l'objectiu de preservar la unitat de la llengua. No ens interessa tant determinar quines institucions han de prevaler com garantir que es manté la fesomia unitària de la llengua. Hem d'esperar que a través de relacions tècniques puguem cooperar en favor de la llengua compartida.

—**Quines novetats essencials conté la nova gramàtica?**

—Estableix la norma a través de la descripció. És una gramàtica que justifica les decisions, que no diu 'això és correcte' i 'això és incorrecte', sinó 'aquest ús és molt general i aconsellable només en l'escrit', per exemple. Per tant, el lector va derivant la norma a partir de la descripció. Per a llegir i manejar bé aquesta gramàtica, cal tenir una certa habilitat en discurs lingüístic. Per això, només de

començar el meu mandat vaig demanar que es dugués a terme un projecte de gramàtica essencial de la llengua catalana.

—**I ja s'ha començat a elaborar?**

—Sí. Es preveu que s'acabi a final del 2017 i que es publiqui el 2018, primerament en versió electrònica. No contindrà raons i explicacions sobre la norma i serà fàcil de consultar, per mitjà de quadres. Serà interactiva i anirà enllaçada amb la gramàtica 'gran'. Serà adient per a algú que no sigui especialista i que vulgui anar de cara a la norma. A més, contindrà un glossari per a entendre la nova terminologia, emprada tant en aquesta gramàtica com en la gran. Això serà molt útil per als mestres i per a tots els qui no dominen els termes nous.

—**L'Institut té més projectes?**

—En lexicografia tenim en curs el nou diccionari manual. No és la nova edició de l'anterior, sinó que s'hi aplica la nova manera de descriure la llengua que impregna la gramàtica. Per tant, canvia la terminologia, la metalingüística del diccionari. Pot ser una antesala del nou diccionari normatiu.

—**Un altre diccionari?**

—En realitat, per al DIEC ens vam basar en el diccionari de Fabra i el vam complementar. En canvi, aquest nou diccionari partirà del Corpus de la Llengua Catalana. A més, hi ha un altre projecte en curs: l'ampliació del Corpus, que s'acabava el 1989, amb textos fins a l'any 2014. I encara hi ha dues novetats que tinc *in mente*: un corpus de registres orals formals i un diccionari que es pugui llegir a partir de perfils diferents.

—**Què voleu dir?**

—Una llengua només se sosté unida si els parlants s'hi senten representats. Però alhora una llengua de cultura ha de fer una selecció dels usos. Per tant, s'ha de guardar aquest equilibri per a determinar què ha d'incloure aquest diccionari: què s'hi posa sense cap restricció, què s'hi posa amb restriccions i què no s'hi posa. Estic convençuda que la llengua compartida no ha de ser formada només per aquelles unitats que comparteixen més d'un dialecte, sinó que també hauria d'incloure les unitats que pertanyen a un sol dialecte i que hi tenen prestigi. Això significa variar el concepte que tenim de la llengua. Des del centre, sobretot, tenim tendència a pensar que un valencianisme és només un valencianisme. Però pregunto: no sóc capaç d'ampliar la meua competència lingüística incorporant en el meu vocabulari elements de prestigi d'un altre dialecte? Aquestes unitats genuïnes han de formar part d'aquest corpus de la llengua catalana compartida. Això ens farà possible garantir la unitat.

[Llegiu l'entrevista completa a VilaWeb](#)

8 Volem, volem, un dia crític

Màrius Serra

La Vanguardia, 04/10/2016

<http://hoteldilluns.blogspot.com/2016/10/volem-volem-un-dia-critic.html>

Qui dia crític passa, any empeny. Ho saben els polítics. Divendres, però, el dia crític va esdevenir diacrític perquè va saltar a l'arena la reducció de la llista d'accents diacrítics que hem aprovat a l'Institut d'Estudis Catalans. La llista centenària d'excepcions a les normes d'accentuació queda reduïda a catorze paraules. Tots els mots de dues o més síl·labes com marededéu, entresòl, rodamón, adéu-siau o ròssa deixen de requerir-lo. Conserven l'accent els catorze monosíl·labs més usats de la llista: bé/be, déu/deu, és/es, mà/ma, més/mes, món/mon, pèl/pel, què/que, sé/se, sí/si, són/son, té/te, ús/us, vos/vos.

Divendres va ser un dia entranyable. A les xarxes socials van esclatar reaccions contra la mesura. La nostàlgia pels 130 diacrítics (presumptament apresos) que es perdran en un futur va tenyir molts missatges. Alguns apel·laven a la desobediència i a la insubmissió. Fins i tot el president Puigdemont, que havia treballat de corrector, va tenir una primera reacció contrària a RAC1. El cantautor Cesc Freixas es declarava del sector conservador, malgrat la K. Les xarxes es van omplir de missatges (alguns amb faltes d'ortografia) que defensaven abrandadament els diacrítics. L'ortografia és com els articles sobre coloms: provoquen grans escarafalls. A Catalunya Ràdio la presidenta de la Secció Filològica, Teresa Cabré, ho va deixar ben clar: "La supressió de diacrítics no simplifica la llengua, sinó la manera de representar-la gràficament".

Però res. Els diacritistes més fervorosos es van llançar a la recerca de noves ambigüitats que certifiuessin el desastre. Véns sol o vens sòl? Trobo ossos/óssos al bosc. Dona dóna tassa neta a néta. Coses així. Un tal @AlfreBos va fer un tuit humorísticopatriarcal: "Els de l'IEC s'atreveixen amb les dones, però no amb els déus". Demostrava un domini precari de la matèria, perquè *dona* no varia i *déu* tampoc. En tot cas, el greuge seria amb les donacions (el verb *donar* el perd). Jo, de cada plany elegíac, en faria una inscripció a un examen de revàlida basat en la llista completa de diacrítics acumulats, que triplica els 50 triats per Fabra. Si ara serà un drama que *venen* al·ludeixi a *venir* i *vendre*, perquè no ho és que *volen* al·ludeixi a *voler* i *volar*? La millor reacció a l'anunci la vaig llegir al mur de Facebook del lingüista David Arnau, que també se'n queixava, però no es podia estar d'inventar una frase mnemotècnica per retenir els

catorze mots que mantenen l'accent gràfic per motius diacrítics: “Ja ho SÉ, la MÀ de DÉU no TÉ cap PÈL, per BÉ que VÓS dieu que SÍ. Tant ÉS, al MÓN no SÓN pas MÉS els que en fan ÚS. I QUÈ?” Posats a fer, els alumnes inventaran les seves mnemotècnies: “Sé si són més, pel que us deu: és vostè mamon”.

9 Mameu

Teresa Tort

Blog *Agafada al vol. Som les paraules que diem*, 06/10/2016

<http://blocs.mesvilaweb.cat/ttort/?p=269255>

Ens aferrem rabiosament a les coses que hem après. El coneixement és un os que subjectem entre les dents mentre algú ens l'intenta arrabassar. Sort que ara no condemnem els innovadors, com a l'època de Galileu.

Afirmo que mai més tornarem a parlar tant i tan apassionadament de cap tema ortogràfic com durant els dies posteriors a la [notícia](#) sobre la simplificació dels diacrítics en la nova Gramàtica de la llengua catalana. Tot plegat es podria entendre com una simple lluita entre l'útil i l'inútil. Si durant anys hem cregut necessari invertir esforços a aprendre quines paraules s'havien d'accentuar contravenint les normes, per què ara ens n'hauríem d'oblidar? Si abans saber-ho era útil per què a partir d'ara ja no ho hauria de ser?

L'efecte de resistència al canvi s'entén. Però es deu barrejar també amb altres problemes subjacents, menys visibles i probablement més dramàtics. El rebot d'una part dels usuaris de la llengua davant de l'eliminació de diacrítics mostra la por a desdibuixar encara més la fesomia d'una llengua fràgil, que estimem amb devoció.

Ara bé, alguns companys de gremi ja han assenyalat que qualsevol proposta meditada de part d'acadèmics experts que hi han dedicat temps i que tenen capacitat crítica demostrada hauria de merèixer el respecte dels usuaris, que –per descomptat– no hi entenen més. L'autoritat es guanya, sí; però també s'atorga. Siguem generosos en aquest terreny, que altres cavil·lis ens quedaran encara pendants.

En aquesta reflexió em va bé recordar una expressió del meu poble molt útil per a nosaltres, que no he trobat recollida a cap banda i que em sembla insubs-

tituïble. Es diu quan algú mostra atencions ostensiblement i de manera poc sincera davant d'alguna persona a qui vol acontentar.

Sempre que el troba li fa plans i mameus

Mameu, que trobareu al [DCVB](#), és una variant de l'onomatopeia *marrameu*, crit del gat. Però 'fer plans', usat en plural només, no apareix enlloc. De fet, en aquest context, no té res a veure amb el sentit de 'fer projectes'. Tampoc no hi ha indicis que siga un calc del castellà.

No sé com expressaríeu vosaltres l'actitud que descriu 'fer plans i mameus' en la vostra parla col·loquial. Segurament hi deu haver alguna altra manera de dir-ho. Mentrestant, però, una frase feta tan original i profitosa esdevé inservible fora del seu hàbitat tradicional perquè li falten promotors.

Com podeu veure, els diacrítics eliminats no estaran sols.

Sobre la polèmica dels diacrítics, vegeu també ["La massa \(dia\)crítica"](#), d'Empar Moliner (*Ara*, 30/09/2016), ["Llibertat d'accentuar"](#), de Xavier Bru de Sala (*El Periódico de Catalunya*, 03/10/2016), ["Desacatar no és una opció"](#), de Rudolf Ortega (*El País*, 04/10/2016), ["Els límits del llenguatge"](#), de Marta Meneu Borja (*La Veu del País Valencià*, 05/10/2016), ["Introibo ad altare Dei: els diacrítics i jo" \(1\) i \(2\)](#), de Joan Josep Isern (blog *Totxanes, totxos i maons*, 04 i 06/10/2016) i ["No els veig artrítics, els accents diacrítics"](#), de Víctor Alexandre (*El Món*, 09/10/2016).